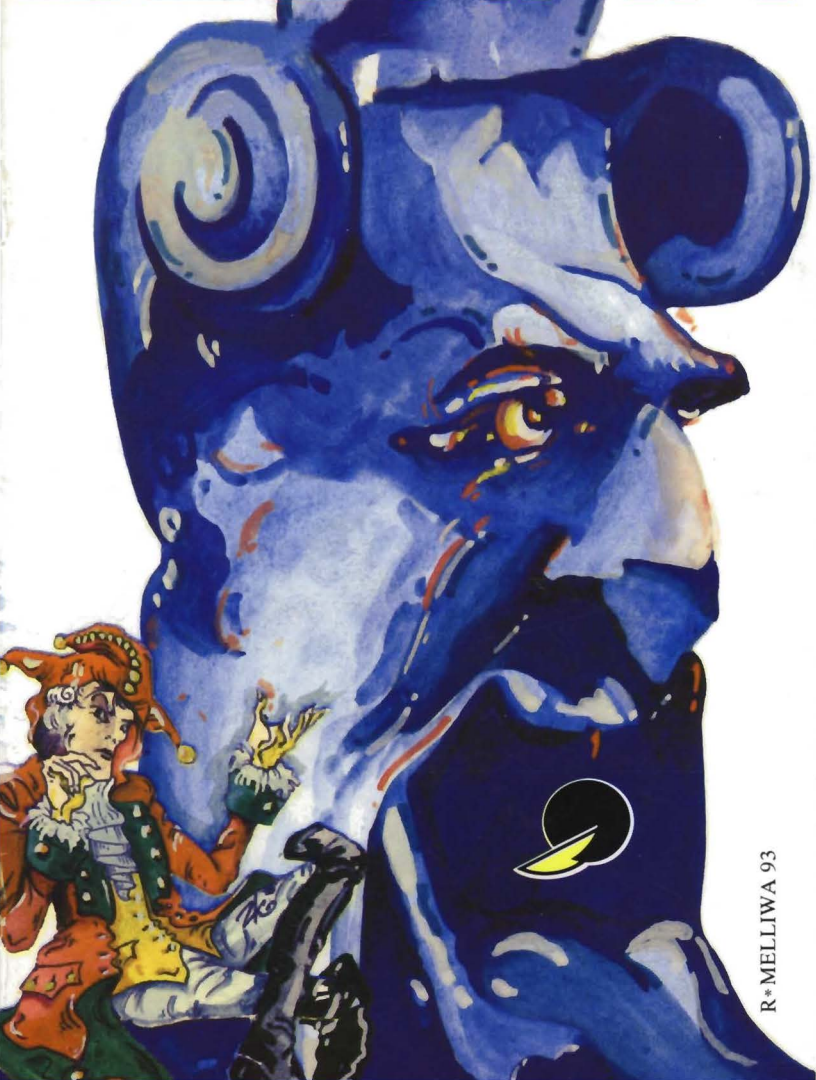

STUDENT

Carl Millöcker
F. Zell i R. Genèe

ZEBRAK

R* MELLIWA 93

TEATR
MUZYCZNY
W POZNANIU

dyrektor
Daniel Kustosik

STUDENT ŻEBRAK

DER BETTELSTUDENT
operetka w 2 aktach

muzyka: **Carl Millöcker**

libretto: **Camillo Zell, Richard Genée**

przekład polski: **Krystyna Chudowolska**
Wacław Śniady

PREMIERA: 22 stycznia 1994 r.

MIĘDZY NOCĄ W WENECJI I BARONEM CYGAŃSKIM

Nigdy nie lubiłem zapamiętywać dokładnych dat. Uważam to za zaśmiecanie sobie pamięci. Nawet nad własną datą urodzin często się zastanawiam, żeby podać z dokładnością dnia. Ale chyba nikt nie ma wątpliwości, że historia to przede wszystkim daty. Do tego dodajmy jeszcze takie drobiazgi jak: wydarzenia, ludzie, epizody, zwycięstwa i klęski, okresy spokoju i wspaniałego rozkwitu wszystkich dziedzin życia, a historia legnie nam z wdzięczności u nóg.

Ta cała długa tyrada na temat czasu zastygłego w liczbach wzięła się stąd, iż tytuły operetek J. Straussa umieszczone w nagłówku ściśle łączą się z datami premier – 3. X.1883 „NOC W WENECJI” i 24. X.1885 „BARON CYGAŃSKI”, – pierwsza niemiłosiernie wygwizdana, druga przyjęta entuzjastycznie. Sądzę, że i ten fakt nie wyjaśnia do końca potrzebę „datowych” rozważań. I nie sądzą, żeby należało to wyjaśniać. Ot, po prostu, każdy pretekst jest dobry do tego, żeby wyodrębnić z dziejów ludzkości choćby mikroskopijny fragment, w tym przypadku obejmujący zaledwie trzy lata i uzmysłwić sobie ile w tak krótkim czasie nastąpiło znaczących faktów.

Rok 1883 to jak już wiemy prapremiera, czyli pierwsza sceniczna realizacja napisanego utworu „NOCY W WENECJI”. W tym samym roku „Słowo” warszawskie zaczyna druk powieści z lat dawnych „OGNIEM I MIECZEM”. W ciągu pięciu lat wychodzą prócz tej powieści dwie dalsze części Trylogii – ogólnie przyjęta nazwa całości „POTOP” i „PAN WOŁODYJOWSKI”. W tym samym roku umiera Ryszard Wagner, który w jedność wiązał muzykę z poezją i prze-

pychem malarskim teatru. W tym samym czasie, w Pradze przychodzi na świat autor słynnego Szwejka – Jarosław Hašek, natomiast w Zakopanem Helena Modrzejewska zakłada szkołę koronkarską działającą do dziś. W teatrze krakowskim pierwsze kroki zaczyna stawiać 28-letni aktor Ludwik Sosnowski, który od tego momentu przez kolejne 71 lat znany będzie jako Ludwik Solski.

W 1884 roku Paul Verlaine w wierszu pt. „Sztuka poetycka” wołał: „Muzyka w wierszu ponad wszystko”, i dodawał „Odcienia chcemy, nie koloru” – precyzując program symbolistów. Kilkaset kilometrów od Paryża w Warszawie przychodzi na świat Jerzy Leszczyński, znakomity polski aktor i reżyser, o którym pisano później: piękny głos, świetna dykcja, poczucie frazy, rytmu i plastyki, imponująca sylwetka. W 1885 roku Johannes Brahms kończy ostatnią IV symfonię e-moll op. 98, natomiast na scenie Opery Paryskiej wielkie sukcesy odnosi dwóch polskich śpiewaków Edward Reszke – bas i Jan Reszke – pierwszy tenor tej sceny.

I w ten sposób wybierając konkretne daty – można bawić się w wyszukiwanie faktów, które miały miejsce w różnych punktach kuli ziemskiej. Każdy z przytoczonych tu miał ogromne znaczenie dla kultury światowej. Może najmniejsze – pojawienie się „Studenta Żebraka”, ale proszę to przyjąć jako bardzo osobisty komentarz.

Kiedy 29 kwietnia 1842 roku rodził się Karol Millöcker, Offenbach był już ulubieńcem paryskich salonów, Suppé właśnie się ożenił i dyrygował w prowincjonalnych teatrach, Strauss zaś komponował fugi na lekcje kontrapunktu u Drechslera. Ojciec Karola bardzo był dumny ze swego fachu i uważał za rzecz całkowicie zrozumiałą, iż syn wejdzie kiedyś do ojcowskiego przedsiębiorstwa i zostanie znanym z przedmieścia Wiednia złotnikiem. Na szczęście, dla

sztuki złotniczej oczywiście, stary Millöcker szybko zorientował się, że lepiej będzie z małego Karola zrobić muzyka, czego syn zawsze pragnął z całego serca.

Jako 16 – letni chłopak miał już studia za sobą. Mając 22 lata wystawia swoje pierwsze jednoaktówki – już jako kapelmistrz teatru w Grazu. Szukając dobrego libretta pisze, szlifując swój warsztat kolejne operetki. Nie mając jeszcze czterdziestu lat był Millöcker świadkiem narodzin światowego sukcesu jakim okaże się „Student Żebrak”. Premiera odbyła się w Wiedniu 6 grudnia 1882 roku.

W twórczości prawie każdego kompozytora operetkowego jest jednak pewna prawidłowość. Nigdy nie powtarzają wielkiego sukcesu jakiegos utworu w kolejnych swoich kompozycjach. Bo zważmy na fakt, że nawet F. Lehner, który był bardzo płodnym kompozytorem i po śmierci Suppého, Straussa i Millöckera przywrócił operetce dawną świetność, choć wprowadził nowe rozwiązania muzyczne i konstrukcyjne o decydującym znaczeniu dla rozwoju tej formy, niejednokrotnie wprowadził „lzy”, rezygnował z obowiązującego happy endu, to przede wszystkim „Wesoła Wdówka” nigdy nie schodzi z repertuaru teatrów muzycznych i od wielu pokoleń utrzymuje się na pierwszym miejscu w ilości i częstotliwości realizacji.

Jest po prostu najlepsza pod każdym względem. Ani „Carewicz”, ani „Skowronek”, ani wreszcie „Kraina uśmiechu” nie są tak popularne i często grywane jak wspomniana „Wesoła Wdówka”.

Podobna sytuacja zaistniała w przypadku twórczości Millöckera. Tylko „Student Żebrak” odniósł tak wielki sukces. Pierwsze 57 wyprzedanych przedstawień natychmiast przyniosło Theater an der Wien wpływy w wysokości okrągłych 130 000 guldenów, kompozytorowi z tytułu tantiem 6 500 guldenów plus pokaźne

honoraria benefisowe z każdego co dwudziestego przedstawienia. Dwa lata po premierze odbyło się pięćdziesiąte przedstawienie. „Gasparone”, „Hrabina Dubarry”, „Siedmiu Szwabów”, „Dziecko szczęścia”, „Pocałunek na prośbę” okrył pył zapomnienia.

Temat, na tle którego osnuto fabułę „Studenta Żebraka”, zaczerpnięty został z dramatu The Lady of Lyons lorda Bulwer-Lyttona, autora „Ostatnich dni Pompei”, „Rienziego” i kilkudziesięciu innych bestsellerów z pierwszej połowy XIX wieku; dwóch starszych, a bogatych mieszczan lionńskich dostaje kosza od pięknej Pauliny Deschappelles; żądni zemsty, dają sporo pieniędzy wiejskiemu chłopakowi, Hektorowi Malnotte, potajemnie kochającemu się w Paulinie, i wprowadzają go do domu Deschappelles jako włoskiego księcia. Rodzina Deschappelles wpada w pułapkę i młodzi biorą ślub. Gdy prawda wychodzi na jaw, Paulina chce zostać przy mężu, którego pokochała, rodzice jednak zabierają ją i dopiero gdy wyróżnia się podczas wojen napoleońskich, zostaje pułkownikiem i gromadzi spory majątek, los łączy go ponownie ze ślubną małżonką.

Zell i Genée, autorzy libretta do „Studenta Żebraka” przenieśli wydarzenia do Polski, w czasy Augusta Mocnego, dając im przez to bogate tło historyczne. Nie będą przedstawiał dokładnej treści operetki. Sądzę, że realizatorzy postarają się o to, by była ona jasna i klarowna, by dostarczała jak najwięcej doskonałej muzyki ta pierwsza realizacja „Studenta Żebraka” na poznańskiej scenie.

Ludwik Arno

STUDENT ŻEBRAK

Der Bettelstudent

operetka w 2 aktach

muzyka: Carl Millöcker

libretto: **Camillo Zell**

Richard Genée

przekład: **Krystyna Chudowolska**

Wacław Śniady

OBSADA

PALMATYKA, HRABINA NOWALSKA

LAURA – JEJ CÓRKA

BRONISŁAWA – JEJ CÓRKA

OLLENDORF – PUŁKOWNIK SASKI

WEGENHEIM – MAJOR SASKI

VON RICHTHOFEN – CHORAŻY

VON HENRICI – ROTMISTRZ

JAN JANICKI

SZYMON RYMANOWICZ

ENTERICH – KOMENDANT WIEZIENIA

PIFFKE – KLUCZNIK

PUFFKE – KLUCZNIK

KARCZMARKA W RYNKU

POKOJÓWKA PALMATYKI

REŻYSERIA

Daniel Kustosik

SCENOGRAFIA

Ryszard Melliwa

CHOREOGRAFIA

Henryk Walentynowicz

KIEROWNICTWO MUZYCZNE

Jan Ślęk

– Janina Guttnerówna

Krystyna Westfal

– Anna Bajerska – Witczak

Alicja Kuchowicz

– Jolanta Pijanowska

– Jolanta Mrotek

Małgorzata Pietrzak

– Włodzimierz Kalemba

Daniel Kustosik

Antoni Urban

– Bogdan Kamiński

– Paweł Jagodziński

Tomasz Leszczyński

– Bartosz Kuczyk

– Wiesław Paprzycki

– Jarosław Patycki

– Jacek Sikorowski

– Jerzy Bandel

– Edward Pokross

– Teresa Bogdanowicz

– Marlena Kandulska

ASYSTENT KIEROWNIKA MUZYCZNEGO

Jacek Pawełczak

ASYSTENT REŻYSERA

Antoni Urban

ASYSTENT CHOREOGRAFA

Grzegorz Kawalec

PRZYGOTOWANIE CHÓRU

Barbara Nowak

CHÓR

- Bożena Badzińska
- Elżbieta Grudzińska
- Marlena Kandulska
- Janina Odwrot
- Danuta Teichert
- Hanna Nasarzewska
- Maciej Banach
- Bartosz Kuczyk
- Grzegorz Koralewski
- Piotr Kuchowicz
- Longin Kaczmarek
- Janusz Peda
- Paweł Spłocharski
- Sławomir Semonowicz

BALET

- Dagmara Gałdyńska solistka
- Beata Drag
- Aldona Golak solistka
- Ewa Kusz
- Izabella Kaczmarek
- Karina Wójcicka
- Lidia Wichłacz
- Jarosław Horbacz
- Grzegorz Kawalec solista
- Michał Jaroszewski
- Konrad Musidłowski
- Michał Teisner
- Maciej Szubert

**Specjalista d/s marketingu
i organizacji pracy artystycznej**

Lidia Chmielewska – Leontis

Koordynator prac artystyczno – technicznych

Jerzy Bandel

Inspicjent

Lidia Chmielewska – Leontis

Sufler

Barbara Błaszyk

Brygadier sceny

Jerzy Maćkowiak

Orkiestra

- I skrzypce** Tadeusz Żmijewski koncertmistrz
Maria Christowa z-ca koncertmistrza
Teresa Piwowarczyk
Zbigniew Rybak
Roma Krzyczkowska
- II skrzypce** Stanisław Gostyński
Zdzisław Wawrzynowicz
- Altówka** Magdalena Warchoł
Joanna Zielińska
- Wiolonczele** Halina Ostojka
Roman Szymczyk
- Kontrabas** Andrzej Iwanowski
Leszek Szaniawski
- Flet** Edyta Brzezińska
- Obój** Barbara Handszu
- Klarnety** Jerzy Gronowski
Jarosław Wachowiak
- Fagot** Błażej Pasternak
- Trąbka** Zbyszko Kamiński
- Waltornie** Paweł Szafran
Grzegorz Szumnarski
- Puzon** Maciej Jendras
- Perkusja** Ryszard Bazarnik
- Instrumenty
klawiszowe** Nina Kostka

W REPERTUARZE TEATRU

F. Lehár

„WESOŁA WDÓWKA”
operetka w 3 aktach

Noel Gay

„ME AND MY GIRL”
komedia muzyczna w 2 aktach

F. P. Schönthan

„PORWANIE SABINEK”
komedia w 3 aktach

Szwajcer / Gajcer

„HISZPAŃSKA MUCHA”
komedia muzyczna w 3 aktach

P. Ábrahám

„BAL W SAVOY’U”
operetka w 3 aktach

Hérvé

„MAM’ZELLE NITOUCHE”
komedia muzyczna w 3 aktach

Carl Millöcker

„STUDENT ŻEBRAK”
operetka w 3 aktach

John Kander

„ZORBA”
musical w 2 aktach

Pawłowski / Borowski

**„KRÓLEWNA ŚNIEŻKA
I SIĘDMIU KRASNOLUDKÓW”**
bajka w 3 aktach

Jasman / Mioduska

„PORWANIE POMPONIUZA”
bajka w 2 aktach

w przygotowaniu

E. Kálmán

„HRABINA MARICA”
operetka

ZAMÓWIENIA NA BILETY

Przyjmuje Dział Marketingu
Teatru Muzycznego w Poznaniu,
ul. Niezlomnych 1 e, tel. 522-927
w godzinach otwarcia kasy

KASA CZYNNA Od godz. 9⁰⁰ do 19⁰⁰
W soboty, niedziele, święta
2 godziny przed przedsta-
wieniem.
W poniedziałki do godz. 14⁰⁰

Przy zamówieniach zbiorowych istnieje możliwość
skorzystania z autokaru teatralnego.

**PRACOWNIA KRAWIECTWA
TEATRALNEGO
I ARTYSTYCZNEGO
REGINA ASZKENAZY**
POZNAŃ, UL. RATAJCZAKA 5/7

*Gwarantuje fachowe
i sumienne wykonanie
wszelkich usług
krawieckich*

PEŁNA PROFESJA - DOŚWIADCZENIE 30 LAT

POWSZECHNA
KASA OSZCZĘDNOŚCI

BANK PAŃSTWOWY

pewność zaufanie

Poznań – siedziba Targów Międzynarodowych, międzynarodowych salonów, centrum gospodarcze i handlowe regionu.

RADIO "S" – POZNAŃ 72,92 i 89,2 FM
– komercyjna stacja radiowa nr 1 w tym mieście. Program informacyjno-muzyczny 24 godz. na dobę, zasięg 100 km.

Polecamy profesjonalne usługi naszej Agencji Reklamowej:

Poznań – the seat of the International Fair and many international renown brands. The economy and trade centre of the region.

RADIO "S" – POZNAŃ 72,92 and 89,2 FM
– the commercial broadcasting radio station No. 1 in the city.

News and music 24h a day within the range of 100 km.

We offer fully professional service at our advertising agency:

Poznań – ist das Wirtschaft – und Handelszentrum der Region. Die Stadt ist Sitz der Internationalen Poznaner Messe und anderen internationalen Salons.

RADIO "S" – POZNAŃ 72,92 und 89,2 FM
ist eine kommerzielle Radiosendung, die Nummer 1 in der Stadt. Das Programm: die Nachrichten und die Musik rund um die Uhr, Die Reichweite: 100 km. Wir bieten die professionelle Dienste unserer Werbeagentur an:

Agencja Reklamowa RADIA "S" – POZNAŃ,
ul. Piekary 14/15,
60-960 Poznań, Poland
tel./fax (48 61) 51 61 15, 52 48 02
tel. (48 61) 52 79 19, 53 27 73

Ze zbiorów
Działu Dokumentacji
ZG ZASP

WYDAWNICTWO
®

Wyciągi, skład, łamanie i druk: Wydawnictwo PROTEXT
Poznań ul. Łomżyńska 67 tel. 79 48 26